

s484②

2b

Divination

V U N G O M A

A 13/9/8 K24/8
(Indexed)

E. J. Mtebule

1. 1. E ntirho wa vungoma wu hambanile ni ntirho wa vunanga. Hambile^{le} swi na yena e mungoma a tirhisaka e mirhi e ku tshunguleni ka yena, e mukhuva lo wu e mungoma a vulaka ha wona loko a hlamusela e ndlela le yi a nga kuma e vutivi byo tirhisa e murhi wunwana ni wunwana lo wu a wu tirhisaka, swa hlamarisa. O vula lešwaku e murhi wunwana ni wunwana o nyikiwile hi šwikwembu ša rikwavo; ni ku tiva e mukhuva lo wu a nga wu tirhisaka ha wona.
2. E vutivi bja nanga leyi byi seketeriwa hi tinhlole, kambe e bya mungoma byi seketeriwa hi matsomana ni ku tsina. E ku tsina loku hi kona ku pfulaka e šwikwembu lešwaku swi endla e mungoma loyi a kota e ku vona e vuvabyi ni ku tiva ni mirhi le'yi fanelaka e ku tirhisiwa e ku tshunguleni.
3. Kukotisa le swi e nanga yi kumisaka'si swona e mirhi ya yona, na yena e mungoma o yi kumisa'si šwolešwo. Yinwana yo tšeriwa yi ri timitsu, kambe yinwana yo hlayisiwa e titsheveleni. E mirhi le'yo tano yo tshama yi siriwile. Yinwana i ya ntima, yinwe i yo basa, yinwe i yo tšwhuka, ni ya mivala yinwana.
4. E mungoma loko a nga si sungula e ku yi tirhisa o fanele e ku rhanga a tsina, ku va kona a kotaka e ku yi tirhisa. Swa nononhwa e ku tiva e mukhuva lo wu e vutivi bya mungoma byi kumekaka ha wona, hikuva hikwavo e vangoma va tiyisa lešwaku vo pfuleteriwa hi šwikwembu - va nga e va- kokwa-wa- kokwa-wa- vona la va va feke.
5. E vangoma hi vona la'va seketelaka lešwaku ku ni ku lowa ni vailoyi ni vuloyi. Hi vona la'va tiyisaka lešwaku e munhu a nga fi ntsena, kambe wo lowiwa. Hambile le swi na vona va tirhisaka e tinhlole, kambe va tiyisa lešwaku loko e munhu a nga lo lowiwa, e vuvabyi bya yena byi vangawe hi šwikwembu šwa rikwavo ka movabyi.
6. Hikokwalaho loko e mungoma a lava e ku tshungula e movabyi, o fanela e ku rhanga a ba e matsomana, a tsina e ku tsakisa e šwikwembu šwa yena ni šwa movabyi. Loko swi tsakile, e šwikwembu šwa mungoma swi ta nwi byela yena nwini le swi a fanelaka e ku endla swona hi mirhi le yi a nga ta yi tirhisa. E šwikwembu šwa movabyi swi ta ti-vula hi nomu wa movabyi le swi swi vilelelaka swona e ku ko swi twisa e movabyi loyi e ku vaviseka.

7/Kutani.....

7. Kutani e mungoma o ta sungula e ku tshungula e muřabyi wa kona. Kambe ha kanyingi e matshungulela ya kona yo hlamarisa, hikuřa e mungoma wo endla e muřabyi wa kona leřwaku a řa mungoma ku fana na yena. Wo nwi thwasisa. Kambe loko a nga si řa mungoma, o fanele e ku řa thwasana - hi leřwaku o fanele e ku famba-famba ni mungoma wa kona e ku řona e matirhela ya řungoma ni ku dyondza e mirhi yinwana ya řungoma. E ndzhaku hi kona a nga ta řwi-kota e ku famba a thwasisa řanwana hi řungoma bya yena.
8. Kambe loko e muřabyi loyi a nga řwi rhandzi e ku řa mungoma, loyi a nwi tshungulaka o fanele e ku dlaya e řwikwembu řwa kona hi mirhi; leřwaku e muřabyi loyi hambi a ngo twa ku biwa e matsomana řwi nga tshuki řwi nwi pfukela. Kambe ku ni řanwana la řa řwi nga pfumeriki e ku řwi dlaya, kambe na řwi nga pfumeriki leřwaku řa řa řa-
ngoma. Kutani řolařo řo ti tshamela řwi ri karhi řwi řa pfukela e mikarhi yinwana. Kutani řo řwi huhata hi mirhi ni ku phahla e timhamba. E řwikwembu leřwi řwa řona a řwi řa pfumeleri e ku řa řangoma hikuřa a řwi řa kombi mirhi ya řungoma le yoi a řa ta fanela e ku thwasisa řanwana ha yona.
9. Ku ni řanwana e řanhu la'řango nařela e ku řa ni řwikwembu kambe řa nga ri na řwona, hi le řwi řa nařelaka e ku řa řangoma. Kutani le řwi řa tiřaka leřwaku e řungoma byi kumiwa hi ku rhangana e munhu a řabyiwa hi řwikwembu, řo ti kokotelela řwona hi ku ti-wisa řa endla le'ro ngi řa pfukeriwe hi řwona, loko ku biwa e matsomana. Kambe hambi řa endla hi mukhuřa lowu, a řwi řa khomi.
10. Ku tshama ku humelela e mhaka ya nhwanyana wunwana lo yoi e mana wa yena a a ri mungoma, kambe e tata wa yena a a nga ri mungoma. Siku rinwana e tata wa yena o tlhařeka hi řuřabyi, a řa o fa. E ndzhaku ka tinhweti ti nga ri tingani e mana wa nhwanyana yoloye o te loko a ba e matsomana e nhwanyana yoloye o ti wisa e hansi, a endla wo ngi o ni řwikwembu. Loko řa nwi řutisa leřwaku e řwikwembu řa kona i marhi o řula leřwaku i tata wa yena yoloyi a ha ku fa-ka. Sikanwe e mana wa yena o nwi ba hi řihahati a nwi tshirya leřwaku wa hamba. Sikanwe
2. e nhwanyana yoloye o řalamuka.
11. Loko ku řiyařiyiwa e moya lowu wa řungoma ni wa řwikwembu řwi řonaka leřwaku wu kona e tinařeni hikwato ta řanhu laha misařeni, e řikarhi ka la'řo basa ni la'va ntima. I moya wa thyaka. Wu fana
/ni lo wu.....

ni lo wu a wu khoma e hosi Saul lo wu a wu huhatiwa i Davida nwana Yisaya hi haripa. Mani na mani lo yi a vonaka vanwana la'va khomiweke hi moya lo'wo tano, si ta va swinene loko a va khongelela lesaku e Sikhembu si susa e moya wolowo e timbilwini ta vona.

3.

T I N H L O L O . K U M B E V U L A .

1. E tinhlolo i marhambu ya swiharhi swinwana ni swiphambasi swinwana le swi swi kumiwaka e malwandle. E tinanga hikwato ti nato e tinhlolo. Ti rhwariwa hi sirhafa kumbe e sisakanyana hi nanga yinwana ni yinwana, kumbe hi vangoma vanwana. Hi tona ku fanekelaka e ku hlahluviwa ha tona loko ku lafiwa e mirhi le yi yi lafekaka e ku tshunguleni.

2. E ntsengo wa tinhlolo ha kanyingi wu va 29. Hikwato a ti hlahluvi swilo le'swi fananaka. Tinwana ta hlangana e ku hlahluveni ka swilo swinwana. Kasi tinwana to hlahlufa e swilo swa risaka rinwe ntsena. E mavito ya tinhlolo le ti ti tifekaka ngopfu ni le swi tihlahluvaka swona hi lawa:-

(a) MALUMBI: I nhlolo ya sipene. Hi yona e hosi ya tinhlolo hikwato. Loko ku ala yona e ku hlahluveni, tinwana ti nga ka ti nga hlahluvi ntshumu.

(b) HAMBA: I nhlolo ya nyimpfu le yi ya ntondzhola. Yi hlahlufa e tihosi.

(c) MBULWA: I nhlolo ya mbuti ya rhondzolo. Yona yi hlahlufa e tindzhuna.

(d) NGULUVE: I nhlolo ya nguluve ya matsune. Yo yi hlahlufa e vakhalabye la va va nga ni mitsutso ni valoyi.

(e) TSOMBE: I nhlolo ya khofongo wa mhala - matsune wa yona. Yona yi hlahlufa vona e valoyi - ku fana ni nguluve. Kambe yona yi hlahlufa e va ka Valoyi ntsena.

(f) MAVUVANA WA MHALA; I nhlolo ya matsunenyana wa mhala. Yona yi NKUMA TIMHONDZI: hlahlufa e nuna wunwana ni wunwana.

(g) MHUNTI: I nhlolo ya matsune wa mhunti. Yona yi hlahlufa e nuna wihi ni wihi handle ka va ka Valoyi.

(h) SIVIMBIRI SA) I nhlolo ya siphongo sa mbuti. Yona yi hlahlufa
PONGOLA MBUTI) e vavanuna la'vo soleka ni madjaha.

(i) KHUNA: I nhlolo ya sihanqa sa nyimpfu le si si ngalo ti-fela si nga dlayiwanga hi munhu. Yona yi hlahlufa e makhuma.

/j) GOSA.....

- (j) GOSA : I nhlolo ya ntšwele ya nyimpfu le yi ya khale. Yona yi hlahluva e šwikoša ni masungakati la wa ya lowaka hambi va nga lowi. Hambi yi ri nhlolo ya mbuti le'ya khale ya endla e goša.
- (k) NONI : I nhlolo ya nyimpfu le yi ya ntšwele, kambe yi nga ri ya khale. Yona yi hlahluva e tinoni.
- (l) NHLANGU: I nhlolo ya ntšwele ya nhlangu. Yona yi hlahluva e vatšwatsi va mindyangu.
- (m) MBIRI YA): I nhlolo ya ntšwele ya mbutsi. Yona yi hlahluva e
KU PFULA) vatšwatsi la va vo rhanga va tekiwa kunwana va tlhe-
 la va ya kandza kunwana.
- (n) SIWELAMILAMBU: I nhlolo ya mhala. Yona yi hlahluva e vavasati lafa va funwa ni mahlefo.
- (o) HLAVANGWANA: I nhlolo ya šimhuntana ša matsune. Yona yi hlahluva e vafana la'va kulu.
- (p) SIRISANYANA: I nhlolo ya šiphongonyana ša mbuti. Yona yi hlahluva e vafana la'va tsongo ku yisa e ka la'va mamaku.
- (q) NHOMBELA: I nhlolo ya mbhaha wa mbuti. Yona yi hlahluva e vanhwana la'va kulu.
- (r) SINHOMBEDYANA: I nhlolo ya šimbahana ša mbuti. Yona yi hlahluva e va nhwanyana la'va tsongo ku yisa e ka la'va mamaka.
4. (s) NHENG A YA SINUNA: I nhlolo ya mfenhe ya matsune.)
NHENG A YA SISATI: I nhlolo ya mfenhe ya ntšwele.) Tona ka
 kanyingi ti hlahluva e va-munumuzana, na yena e nwini wa tinhlolo.
- (t) NGHALA: I nhlolo ya ritiho ra nghala. Yona yi hlahluva e valala ku fana ni valungu ni maphorisa.
- (u) MHISI: I nhlolo ya ritiho ra mhisi. Yona yi hlahluva e valala la'va nga tšhavisiki ngopfu, ku fana ni la va hi ngo hološa na vona ntsena.
- (v) SIKWEMBU: I nhlolo le yi yi nga lo rhorwa. A yi tivivi lešwaku i ya šiharhi muni. Yona yi yimela e šikwembu.
- (w) DUMA: I šiphambasi ša šilo šinwana šo fana ni humba, šo kumiwa e lwandle. Si hlahluva rona e lwandle.
- (x) TIKO: I širibyana ša ntima, šo saseka, šo kumiwaka e milambyeni. Sona šo yimela e tiko. /y) SIKWELA.....

- (y) SIKWELA: I nhlolo ya síboma leší va nga tlhava. Yona yi hlahluva e vavanuna lava le'tinwana ti nga va hlahluviki.
- (z) MILENwanyI (wa simuna ni wa sisati): I swiphambasi swa timfutsu ni swibodya le swi swi kehliweke. Tona ti vula ntsena lešwaku sana e munhu wa nyuka kumbe a nga nyuki. Ta swikota e ku komba loko ku ta humelela e khombo.
- (a1) MIKANYI: I timfula ta mikanyi. (matune ni ntšwele) Tona ti hlahluva e tinguva.
- (a2) NDLOPFU: I siphantšwi sa rimhondzo ra ndlopfu. Yona i mupfuni wa tinhlolo. A yi koti ku vula ntšhumu yi ri e šwayo.
- (a3) MALI : I siphemu sa sibe sa silungule ši šo fayeka. Si hlahluva e mali.

Hi tona e tinhlolo le ti ti tiwaka ngopfu hi vahlahluvi va toma. Ku sale ntsena lešwaku ti hlahluvisa e ku yini. Ku ta hlawuriwa tinwana ta tona e ku hlamusela e mukhuva lo wu ti vula-vulaka ha wona.